MINISTERE DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA DEVANTURE SISE RUE DE LA MADELEINE, 7 A BRUXELLES

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 22 et 23;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 24 octobre 1996 entamant la procédure de classement comme monument de la devanture sise rue de la Madeleine, 7 à Bruxelles;

Vu l'avis du collège des bourgmestre et échevins de la Ville de Bruxelles émis le 19 décembre 1996;

Vu l'avis de la Commission royale des monuments et des sites émis le 5 février 1997;

Considérant que le propriétaire n'a pas émis d'observation dans le délai prévu par l'article 20 de l'ordonnance du 4 mars 1993;

Sur la proposition du Ministre-Président chargé des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites,

ARRETE:

MINISTERIE VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE WINKELPUI GELEGEN MAGDALENASTEENWEG, 7 TE BRUSSEL

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op artikelen 22 en 23;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 24 oktober 1996 houdende instelling van de procedure tot bescherming als monument van de winkelpui gelegen Magdalenasteenweg, 7 te Brussel;

Gelet op het advies van het College van Burgemeester en Schepenen van de Stad Brussel uitgebracht op 19 december 1996,

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen uitgebracht op 5 februari 1997;

Overwegende dat de eigenaar geen opmerkingen heeft meegedeeld binnen de termijn opgelegd in artikel 20 van de ordonnantie van 4 maart 1993;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

BESLUIT:

Article 1er - Est classée comme monument la devanture sise rue de la Madeleine, 7 à Bruxelles, connue au cadastre de Bruxelles, 1re division, section A, 3e feuille, parcelle n° 953a, en raison de son intérêt esthétique et historique, précisé dans l'annexe I du présent arrêté.

Art. 2 - La zone de protection relative au monument décrit dans l'article 1er comprend les voiries, parties de voiries, ainsi que l'ensemble des parcelles ou parties de parcelles reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté

Art. 3 - Le Ministre qui a les Monuments et Sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 18-12-1997

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

Artikel 1 - Wordt beschermd als monument de winkelpui gelegen Magdalenasteenweg, 7 te Brussel, bekend ten kadaster te Brussel, 1ste afdeling, sectie A, 3de blad, perceel nr 953a, omwille van haar esthetische en historische waarde, zoals nader bepaald in bijlage I gevoegd bij dit besluit.

Art. 2 - De vrijwaringszone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde monument betreft de wegen, gedeelten van de wegen evenals het geheel van de percelen of gedeelten van de percelen opgenomen in de omtrek, afgebakend op het plan gevoegd in bijlage II bij dit besluit.

Art. 3 - De Minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 18-12-1997

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUE.

Copie certifiée conforme Voor eensluidend verklaard afschrift

Nadine SOUGNÉ

V.9511

GRBC - Chancellerie BHR - Kanselarij

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME COMME MONUMENT LA DEVANTURE SISE RUE DE LA MADELEINE, 7 A BRUXELLES.

Réf. cadastrale : Bruxelles, 1re division, section A, 3e feuille, parcelle n° 953 a

Description sommaire

Devanture de style Art Nouveau géométrique conçu par l'architecte L. Sneyers en 1904, comme l'atteste l'inscription sur la plinthe. Construction en bois vernis sur soubassement en pierre blanche cannelé, comportant à droite une vitrine et, à gauche, une entrée en retrait. Les pilastres latéraux, cannelés, sont amortis par les montants partiellement ajourés de la caisse de volet formant auvent. Le montant en bois séparant la vitrine du couloir d'entrée est couronné d'une rosette caractéristique décorée d'un vitrail vert et jaune. La baie d'imposte est vitrée et divisée en quatre carrés (trois au-dessus de la vitrine, un au-dessus de l'entrée) par des petits-bois dédoublés. Par dessus court une frise qui reprend le motif du carré sous forme de petites plaques de cuivre emboutis à motif de rosette. Cette frise, accentuée dans l'axe, permet la transition avec l'ordonnance symétrique des trois travées de la façade datant des 17e et 19e siècles.
Lors de la récente rénovation de la maison, la vitrine a été soigneusement restaurée. Les boiseries en acajou, ainsi que les vitres et vitrail ont été décapés et ont ainsi retrouvé leur aspect initial. Le vitrail a été déposé et remis sous plomb, certains calibres ont été refaits. Sur la face avant de la caisse de volet a été ajoutée l'inscription "Marjolaine". A gauche, l'entrée, pourvue d'une nouvelle porte vitrée, a été repensée de sorte à ménager un couloir d'entrée privative, vitré, et un accès direct (également une nouvelle porte) au magasin.
A l'intérieur de la vitrine proprement dite et dans les parois latérales de l'entrée ont été rétablis les miroirs et boiseries d'origine. Leurs découpes reprennent et amplifient celles des menuiseries extérieures. Une porte à deux battants (peut-être existante à l'origine) a été installée pour fermer l'espace de la vitrine.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la protection du patrimoine immobilier:

Cette devanture mérite le classement pour son intérêt esthétique et historique. Elle constitue en effet un bel exemple d'Art Nouveau géométrique, caractéristique de l'oeuvre de l'architecte Léon Sneyers. De plus, elle témoigne de la prospérité commerciale de la rue de la Madeleine au tournant du siècle.
Léon Sneyers (Bruxelles 1877-1949) conçut cette devanture en 1904, dans un style géométrisant propre à la deuxième génération des architectes Art Nouveau. Après 1900, ce style semble un peu s'essoufler: Hankar meurt en 1901, Van de Velde part en Allemagne et Horta retourne après 1902 à des formes plus classiques. Face à cette perte de dynamisme, les «jeunes» adoptent un vocabulaire formel géométrique et se rapprochent ainsi du style de Mackintosh et de la Wiener Secession. Dans l'oeuvre de Sneyers, cette réalisation, quoique petite, est extrêmement importante. Elle marque en effet le passage de Sneyers à un style épuré et abstrait, qui allait devenir sa marque durant sa florissante carrière d'architecte-décorateur.
Sneyers s'était formé à l'Académie des Beaux-Arts de Bruxelles et chez Paul Hankar. En 1902, il obtint un diplôme en compostion décorative. Cette année encore, il connut un grand succès à l'Exposition internationale des Arts Décoratifs de Turin. Les grandes expositions furent souvent pour lui l'occasion de montrer son talent, toujours très apprécié des critiques. A partir de 1904, il s'installe à son compte et ouvre un magasin de décoration intérieure «L'Intérieur». La devanture de la rue de la Madeleine est une de ses premières commandes. Il y emploie déjà des motifs comme le cercle et le carré ainsi que la combinaison du cercle et de la verticale, motifs témoignant de son goût marqué pour la géométrie, la simplicité et la synthèse. Sneyers aménagea plusieurs maisons dans ce style.

En 1904, ce projet de devanture était très avant-gardiste, ce qui n'est pas surprenant pour un magasin de la rue de la Madeleine. Cette vieille chaussée, bâtie des deux côtés jusqu'en 1910, était une des plus importantes et des plus luxueuses rues commerçantes du Bruxelles Belle Epoque. Les magasins faisaient chez les commerçants l'objet d'une concurrence. Cela correspondait à une économie tournant à plein rendement et aux besoins de la bourgeoisie, toujours avide de nouveauté. Dans ce contexte, la devanture contribuait à la diversité architecturale qui caractérisait le 19e siècle, siècle de la bourgeoisie.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 18-12-1997

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

Charles PICQUE.

Copie
certifiée conforme

NADINE SOUGNÉ
CHANCELLERIE

BIJLAGE I VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE WINKELPUI GELEGEN MAGDALENASTEENWEG, 7 TE BRUSSEL

Kadastrale gegevens : Brussel, 1ste afdeling, sectie A, 3de blad, perceel nr 953 a

Korte beschrijving

Winkelpui in geometriserende Art Nouveaustijl n.o.v. architekt L. Sneyers van 1904 (zie opschrift op plint). Uitgevoerd in gevernist hout op een gegroefde witstenen sokkel met rechts een uitstalraam en links een inspringend zijportaal. Markerende, gegroefde pilasters die doorlopen in de gedeeltelijk opengewerkte posten van de als luifel opgevatte kast voor een rolluik. Houten stijl tussen vitrine en portaal bekroond met een typisch rozet met glas-in-lood vulling in groen en geel. Beglaasd bovenlicht met roedenverdeling. Bovenlicht dmv. dubbele roeden onderverdeeld in vier vierkanten : drie boven het uitstalraam, één boven het portaal. Hierboven een fries waarin het vierkanten-motief wordt hernomen onder de vorm van kleine koperen ingewerkte plakketten met rozetmotief. Deze fries benadrukt het middelpunt en vormt aldus een overgang naar de symmetrische opbouw in drie traveeën van de 17de/19de eeuwse bovengevel.
Tijdens de recente renovatie van het huis, werd de winkelpui op verzorgde wijze gerestaureerd. Het acajou houtwerk evenals de vitrine en glas-in-lood werden gedecapeerd en hebben aldus hun oorspronkelijke aspect teruggekregen. Het glas-in-lood rozet heeft aldus een loden drager terug en een aantal mallen werden hermaakt. Op de voorkant van de bak van het rolluik werd de inscriptie bijgevoegd "Marjolaine". Links is de ingang, voorzien van een nieuwe deur, herzien teneinde een privé ingang te bekomen die beglaasd is, en een directe ingang (eveneens met nieuwe deur) tot de winkel.
Binnenin de vitrine en de zijwanden van de ingang werden de oorspronkelijke spiegels en het houtwerk geplaatst, hun uitsnijwerk herhaalt en versterkt dat van het schrijnwerk aan de buitenkant. Een vleugeldeur (misschien oospronkelijk reeds bestaande) werd geinstalleerd om de ruimte van de vitrine te sluiten.

Waarde het goed volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed:

Deze winkelpui dient te worden beschermd voor haar esthetische en historische waarde. Zij is een mooi voorbeeld van geometrische Art Nouveau, typisch voor het oeuvre van architekt L. Sneyers. Bovendien getuigt ze van de handelsdynamiek van de Magdalenasteenweg rond de eeuwwisseling.
In 1904 ontwerpt Leon Sneyers (Brussel 1877-1949) deze winkelpui in een geometriserende lijn, eigen aan de zgn. tweede generatie Art Nouveau architekten. Na 1900 schijnt deze stijl wat uit te doven : Hankar overlijdt in 1901, Van de Velde verhuist naar Duitsland en Horta keert na 1902 terug tot een klassiekere vormentaal. Op dit verlies aan dynamiek reageren de *jongeren* met een geometrische vormgeving en sluiten zo aan bij de stijl van Mackintosh en de Wiener Secession. In het oeuvre van Sneyers is dit -zij het kleine- werkje uiterst belangrijk. Het markeert zijn persoonlijke overgang naar een uitgepuurde en abstrakte stijl waarvan hij zijn handelsmerk zal maken tijdens een bloeiende karrière als architekt-dekorateur.
Zijn opleiding geniet Sneyers aan de Akademie voor Schone Kunsten te Brussel en bij Paul Hankar. In 1902 behaalt hij een diploma dekoratieve kompositie. Nog datzelfde jaar boekt hij groot succes op de Internationale Tentoonstelling voor Toegepaste Kunsten van Turijn. Op grote internationale tentoonstellingen krijgt hij vaak de gelegenheid zijn talent te tonen. De kritieken zijn steeds erg lovend. Vanaf 1904 werkt Sneyers voor eigen rekening en begint een zaak voor binnendekoratie, *L' Interieur*. De winkelpui aan de Magdalenasteenweg is een van zijn eerste opdrachten. Hij gebruikt er reeds motieven zoals cirkel en vierkant én de kombinatie van cirkel en vertikale lijn, dit alles met een grote voorliefde voor geometrie, eenvoud en synthese. In deze stijl zal Sneyers nog verschillende huizen inrichten.

Het ontwerp is voor 1904 erg vooruitstrevend. Dit moet ons niet verwonderen bij een winkel aan de Magdalenasteenweg. Deze oude steenweg -tot 1910 aan twee kanten bebouwd- is tijdens de Belle Epoque één van de belangrijke en meest luxueuse winkelstraten van Brussel. Met hun winkels pogen de handelaars elkaar de loef af te steken. Dit beantwoordt aan een ekonomie die op volle toeren draait en aan de behoeften van de bourgeoisie, steeds op nieuwigheden belust. In deze kontekst draagt de pui bij tot het beeld van architekturale verscheidenheid van de burgerlijke 19de eeuw.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 18. 12. 1997

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Charles PICQUE.

VOOR EENSLUIDEND
VERKLAARD AFSCHRIFT

NADINE SOUGNÉ
KANSELARIJ

V.9511

ANNEXE II A L' ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA DEVANTURE SISE RUE DE LA MADELEINE, 7 A BRUXELLES

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE WINKELPUI GELEGEN MAGDALENASTEENWEG, 7 TE BRUSSEL

DELIMITATION DE LA ZONE DE PROTECTION

AFBAKENING VAN DE VRIJWARINGSZONE

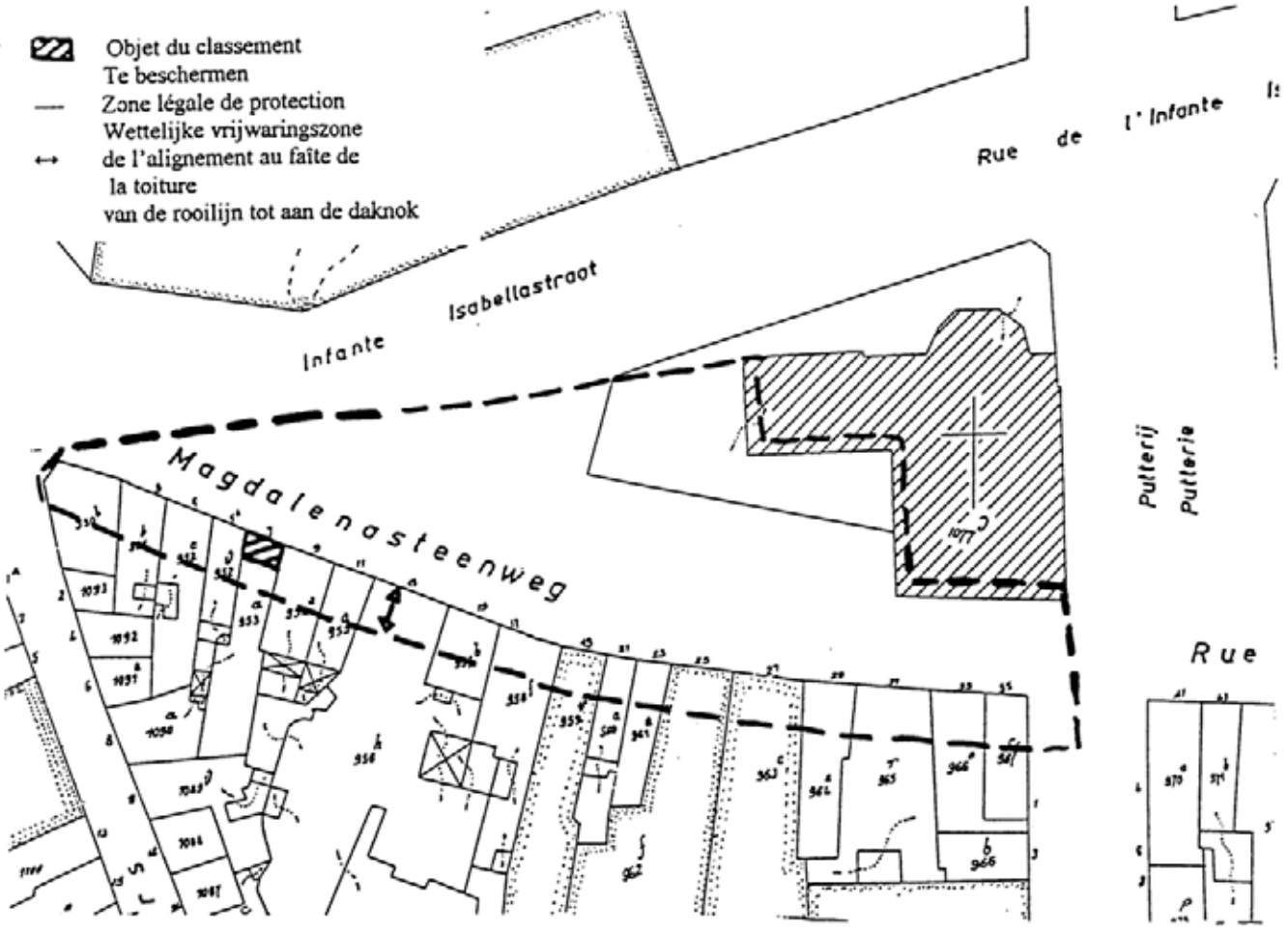

Vu pour être annexé à l'arrêté du 18-12-1997

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 18-12-1997

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et Ministre des Pouvoirs locaux, de l'Emploi, du Logement et des Monuments et Sites

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en Minister van Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Copie certifiée conforme Voor eensluidend verklaard afschrift

Charles PICQUE

Nadine SOUGNÉ

V.9511

GRBC - Chancellerie BHR - Kanselarij